نشریات کریمی

۲۱ نچی جزء

1987 نچی یل 18/III یار وللیند حبیر

گریکلر

[روسچه‌دن ترجمه ایدلدی .]

محرری

ف . ف . پوتسیقوویچ .

مترجمی

فاتح کریمی .

اورنبورغده «وقت» مطبعه‌سی .

۱۹۰۹

Типографія газ. „Вактъ" въ Оренбургѣ.

گریکلر

کرۀ ارضنڭ بش قطعه‌سی آره‌سنده هر قایوسندن آرتوغراق یاوروپا قطعه‌سی، اوزینی احاطه ایتکان دڭزلر ایله کیسلـگه‌له‌مشدر. کوبسنچه پك تیره‌ن اولان دڭزلر بو قطعه‌نڭ اچینه طابا صوزولوب کروب بر طاقم یاریم آطه‌لر حاصل ایتکانلر.

بو یاریمَ آطه‌لرنڭ بعضیلری دخی اوزلرینی احاطه ایتکان دڭزلر ایله کیسله‌رك اوز نوبتلرنده آنلردنده یاریم آطه‌لر حاصل اولمشدر. لـکن بونلر البته واقلردر.

مونه، شوندی منظره‌غه‌مالك بولغان یرلرنڭ بریسی روسیه‌نڭ کورشیسی اولان بالقان یاریم آطه‌سیدر. بونڭ جنوب قسمی پك کوب آطه لر ایله احاطه اولونه‌رق، یاریم آطه اوچنده یاریم آطه شکلنده اولوب دڭزگه اوزایوب چقمشدر.

بالقان یاریم آطه‌سینڭ دڭزلر ایله الڭ کوب احاطه ایدلمش اولان بوجنوبی قسمی‌نڭ زورلغی مڭ میل مربعندن آرتوغراق مقدارده‌در. بو قسم شـمال طرفندن زور طاغلر ایله احاطه اولندیغی کبی اچنده ده پك یوکسك طاغلر واردر. آره‌لرنده پك تیره‌ن چوقورلر حاصل اولغان بو طاغلر زور قیالقلر ایله قاپلانمشدر. طاغلرنڭ بعضیلری یالـگز اولوب اوز باشینه آیروم طوره‌لر. بعضیلری زنجیر شیکالی بر برسینه طوتاشوب کیتکانلر. بعضیلرینڭ توبه‌لری قار ایله اورتولگان، یانلری غایت ایری آغاچلردن عبارت اورمانلر ایله‌قاپلانغان بولا. اوزلری کوبسنچه پك تکه اولوب کشی مناراك بوله‌ی، لـکن تیره‌لرنده زور مغاره‌لر قازلغان بولا.

دکز بویلرندەغی طاغلرندە الوغ آغاچلر آزایا. آنلر اورننده واق چبقلقلر هم یوزوم آغاچلری کورلمگه باشلی. بوندەغی طاغلرنڭ کو- بسی پك ایز ۋیستلی اولدقلرندن بونلر یاغمور صووی ایله پك تیز یوولوب، بر طاقم چوقورلقلر وشول چوقورلقلرده تورلی زورلقده وتورلی تیرەنلکده کوللر حاصل بولادر.

بوندەغی طاغلرنڭ الڭ مشهور والڭ یوکسکلری «اولیمپ» و «پارناس» طاغلریدر. بونلرنڭ توبەلری سکز آی مقداری قار ایله قاپلانوب طورەدر.

بو مملکت اوزی زور توگل، حتی روسیەنڭ صاراتوف گوبیرنا سنندە کچرەکدر. لکن یر اوستینڭ یرادیلیشی ومنظرەسی پك تورلی تورلی وگوزل اولوب، زور طاغلر، لطیف صحرالر، قویو اورمانلردن وجنوب طرفندن طاغلر ایله چولغانوب شمال طرفینه قاراغان یاکه شمال طرفندن قاپلانمش اولوب جنوب طرفینه قاراغان ساحللردن عبارتدر.

بونده یووشلك ویاغمورلرده مملکتنڭ منظرەسی کبی مختلف روشده بولادر. مثلا: تورلی یاقدن طاغلر ایله احاطه ایدلگان اویصو اورن لرنده یاغمورلر کوب بولا وچیلا کدن قویغان شیکللی یاوا وبعض بر یرلرنده بولوطلر آیلر ایله یوری، لکن بر طامچی یاغمور توشمی. مونه، اوشبولر سببلی بو مملکتنڭ اقلیم وهواسی، محصولات ونباتلریده پك تورلی تورلی در. شمال طرفلرندەغی طاغلرنده، معتدل مملکتلرگه مخصوص ایمەن وقاین آغاچلری، یاریم آطەنڭ جنوب وشرق طرفلرندەغی طاغلرنده سروی، کستانه، چیکلاوك چبقلری وتیگزلك یرلرنده زیتون، لیمون، افلیسون آغاچلری، وحتی بعض یرلرنده، اسسی مملکتلرگه مخصوص، پالما و «قاقتوس» آغاچلری اوسەدر.

گرچه بو مملکتده ایگون ایگارگه یارارلق بولمغان بعض بر یرلر بولسەده، عمومیتله قاراغانده اقلیم وهواسی پك گوزل، طوپراغی پك منبت اولوب، بو مملکت زراعت، صناعت وتجارتنڭ ترقیسنه فوق

العاده مساعد بر اورنده بولونمقده‌در .

بالقان شبه جزیره‌سینك اوچنده واقع اولوب آطه‌لر ویونان دڭزلری ایله احاطه ایدلگان اوشبو یاریم آطه‌غه، حضرت عیسی‌نك میلادندن برمك و بزنك زمانمزدن اوچ مك یللر مقدم آزیادن بر برسینه قرداش اولان بر نیچه قبیله‌لر کیلوب یرلشمشدر .

باشده‌غی وقتده بو قبیله‌لرنك تللری، عرف، عادات ومعیشتلری آره‌سنده کوب آیرمه‌لر بار واوزلری بر برسیله دائما نزاعلاشوب اوتکاره‌لر ایدی . لکن بارا طورغاچ آیرمه‌لر بتوب بو قبیله‌لر برلشدی و «گریك» (روم) نامنده عمومی بر اسم آلدیلر . لکن بونلر تل، عرف، عادات ومعیشت جهتندن برلشسه‌لرده سیاسی جهتدن برله‌شوب عمومی برحکومت یاصی آلمادیلر . بلکه سیاسة آیریلوب ئلله نیقدر واق واق حکومتلر تشکیل ایتدیلر . بونلر آره‌سنده اڭ زور واڭ مشهورلری « آتنه » و «اسپارته» حکومتلری‌در .

شونڭ ایله برابر، سیاسة ئلله نیچه‌گه آیرلغان بو قبیله‌لر آره‌سنده مناسبت واتحاد بیچ‌هیچ أوزولمامشدر . بونڭ اڭ بیوك سببلری تل برلگی دین برلگی، عرف عادات واصول معیشت برلگی‌در . گرچه شیوه‌لری تورلی یرلرده تورلیچه بولسه‌ده هرقایوسی ایچون آڭلاشیله طورغان عمومی بر تللری بار ایدی .

اسکی زمان گریکلرینك چهره‌لری آق، گاوده‌لری توز، وجودلری منتظم، قیافتلری گوزل ایدی .

بو یونان حکومتلرینك اصول اداره‌لری تورلیسنده تورلیچه بولسه‌ده، هرقایوسنده عمومی اوله‌رق، قسما نسب جهتی وقسما بایلق جهتی اعتبارغه آلنوب خلق عادتده ایکی صنفغه (صاصلو ۋیاغه) بولینه‌لر ایدی . بوندن باشقه دخی، صوغشلرده جیڭلگان خلقلردن اسیر آلنغان قللر صنفی بار وبو قللر ایگونچیلك ویورت خدمتلرنده قوللانالر ایدی . گریکلرنڭ قللر

حقنده‌غی نظاملری بویونچه ، قلنك حیات ومماتی خوجه‌نك اختیارنده صانالمی ، حتی خوجه اوزینك قلینی قینارغه‌ده اختیارلی توگل ، اگر خوجه اوزینك قلی ایله انسانیتسز معامله‌ده بولونه باشلاسه اوزینك ایکنچی کشیگه صاتلووینی طلب ایتارگه قلنك حقی بار ایدی .

اسکی گریکلر مجوسی مذهبنده اولوب ، باشقه پتپرست قوملر کبی ، بونلرده بر نیچه آله‌لرنك بارلغینه اشانالر وآنلرنی کشی شکلنده فرض قیلالر ایدی .

یونان اله‌لرینك الڭ زوری‌سی «زەۋس» دیه آتالمقده‌در . آنلرنك ظننچه بو اله همه باشقه اله‌لرنك و بتون انسانلرنك آتاسی ، کوکلرنك خوجه‌سی صانالمقده‌در . هم کوك کوکره‌تب یاشن یاشنلاتو اوشبو اله قولنده‌در . «زەۋس» نك «پسیدون» اسملی بر قرداشی دڭزلر آلهه‌سی و «آید» اسملی ایکنچی بر قرداشی اولگان کشیلرنك جانلری کیته طورغان یر آستی هم جهنم الهه‌سی صانالمقده‌در . «زەۋس» نك «آپولون» اسملی اوغلی قویاش الهه‌سی اولوب ایکی تگرمچلی آربه‌غه اوطوره‌رق کوکده یوری هم اوزینك جه‌یه‌سندن قویاش نورلرن آتوب توشوره . «آتنه» اسملی قزی عقل الهه‌سی صانالمقده‌در . بونلر یونانیلرنك زور الهه‌لریدر . آنلرنك اعتقادلرنچه بونلردن باشقه دخی ، انسانلرنك تورلی اشلرن حمایه وتربیه قیلوچی بر نیچه اله‌لر واردر . مثلا : صوغش الهه‌سی ، هنر الهه‌سی ، تجارت وزراعت الهه‌لری ، گوزللك الهه‌سی ، ایسروکلك الهه‌سی وسائره .

یونانیلر اعتقادنچه بو اله‌لر یر یوزینی بارسی برگه کیڭاش برله اداره ایته‌لر واوزلری «اولیمپ» طاغینك اوستنده طوره‌لر ایدی . یونانیلر بو اله‌لرنی تعظیم ایده‌رك آنلر حرمتنه قربان چالالر ، هرقایوسینك اوزینه مخصوص بایراملر یاصیلر ایدی .

بو اله‌لرغه عبادت وآنلر ایله باشقه کشیلر آره‌سنده واسطه‌لك ایتار

ایچون مخصوص بر صنف عابدلر وار ایدی، که بونلر «کاهنلر» دیه آتالمقده‌در. یونانیلر آخرت کوننه ایناناlر، لکن آنلرنڭ بو خصوصده‌غی فکر واعتقادلری پك چوبالچق ایدی. آنلر اولـگان گناهلی کشیلرنڭ تنلری یر آستنده‌غی جهنم‌گه یباریله واول جهنم منگولك قاراڭغو وصووق بولا، یخشی کشیلرنڭ تنلری اولـگاندن صوڭ، منگولك جای بولوب طوره طورغان «ألیزه» باغچه‌لرینه یباریله وشونده دائما کیف صفا سوره دیه دیه ظن ایته‌لر همده قرلرده، اورمانلرده، صولرده، کوللرده بر چوق آله‌لر وتورلی روحلر بارلغینه اعتقاد قیلالر ایدی.

اداره جهتنچه بر نیچه‌گه آیرلغان وکوبسنچه بر برسیله دشمنلقده یاشاغان تورلی یونان حکومتلرینی برلشدروب آره‌لرنده‌غی مناسبتنی آرتدرمقده اولان نرسه‌لردن بریسیده بونلر آره‌سنده یاصالا طورغان عمومی ومشترك اویونلر اولمشدر.

بوندی عمومی اویونلر آله‌لردن بریسینڭ شرفنه یاصالمقده اولوب، الڭ زورسی‌ده «اولیمپیا» اویونلریدر. بو اویون معبودلر باشلغی اولان «زه‌ۋس» شرفنه هر دورت یلده بر مرتبه یاصالا و«اولیمپی» شهری یاننده اجرا ایتله ایدی.

بو اویون یاصالا طورغان یر یونانیلر نظرنده مقدس صانالمشدر. آثارغه هیچ کم تیمی وحتی صوغش وقتلرنده‌ده اول یرگه تعرض ایتلمی ایدی. کچره‌ك تیگز بر صحرانڭ اورته‌سنده اولان بو میدانلقده زیتون آغاچلری وپك کوب عبادتخانه‌لر هم معبودلرنڭ هیکللری وار ایدی.

«اولیمپیا» اویونلری باشلانور وقت یتکاچ مملکتنڭ هر طرفندن خلق مونده آغیله، اویونلر عادتده شرقیلر، مناجاتلر اوقوله‌رق معبودلر شرفنه قربانلر چالنوب باشلانا وشولای ایتوب تمام قیلنه ایدی. اویون بولاچاق میدانلقنی قوم ایله سیبه‌لر، سیرچیلر منوب قاراب طورر ایچون تیره یاغینه تورلی بییکلکده طاقته باصامقلر یاصیلر، شوندن‌صوڭ

منادیلر نندا قچقروب اوزلرینڭ هنرلرینی کورساته‌سی کیلگان کشیلرنی شول میدانلق‌غه یاریش‌غه چاقرالر ایدی.

اوزینڭ جیتزلگنی، کوچینی، اوستالغینی یا که باشقه بر رخاصیتنی کورساتب اسمینی بتون یونانستانده مشهور ایته‌سی کیلگان کشیلر یاریش میدانده چغوب کوره‌شه‌لر، یوگوریشه‌لر، آت اوستونده چابشه‌لر، سیکریشه‌لر، تورتشه‌لر، یا که بر بیلگوگه توزه‌ب آتشه‌لر و بوندی یاریشلرده اوستون چققان کشیلرگه، شونده جیلغان بتون خلقنڭ تبریک وتحسینلری ایله، عادی زیتون آغاچی بوتاقلرندن یاصالغان بر دمت (یافراق به‌یله‌می) بیره‌لر، لکن بونی آلورغه موفق بولو فوق العاده‌زور افتخار وسوینچ صانالا، حتی آلوچینڭ اوزی ایچون گنه توگل، آنڭ آولداش وشهرده‌شلریده بونڭ ایله افتخار ایته‌لر، اولیمپیا طاغنده آنڭ اسمینه مخصوص نشانلر (استاتولر) اوطورته‌لر ایدی. بر نیچه پادشاهلرده اوشبو یاریشلرده اوستون چغوب شهرت کسب ایتارگه موفق اولمشلر در.

اسکی یونانیلرنڭ کیوملری کرک پچم جهتنچه وکرک توس جهتنچه پک ساده وتکلفسز اولمشدر. ایرلر کیومی، قصقه هم طار، کولمك کبی بر نرسه‌دن عبارت اولوب، «خیتون» دیب آتالا واوزی جیکسز بولا، اوستدن بیلباو ایله باغلانا؛ آنڭ اوستندن یوندن طوقلغان دورت پوچماقلی اوزون بر نرسه‌نی صول جیلکه‌لری اوستندن صالوب گاوده‌لرن قاپلیلر، لکن اوڭ جیلکه‌لری هر وقت آچیق قالا ایدی. بو کییوم یونانیلرچه مهم برلباس اولوب بوندن باشقه کشی آلدینه چغو پك تربیه سزلك صانالا ایدی.

خیتون هم اوستدن صالا طورغان اوچ پوچماقلیسی قزل، یشیل، ماوی توسلردن یاصالا، لکن الڭ کوبسنچه آق توسده بولا؛ اشچی خلق یالڭز اوستدن صالنه طورغانن‌غنه کیه‌لر وآنلرنقی جیکلی هم کوبسنچه صورغولت توسده بولا ایدی.

یونانستان مملکتی یلی بولغانغه کوره گریکلر یالان باش وکوبسنچه یالان آیاق یوریلر، آیاقلرینه کیسه‌لرده اوستدن آیاق‌غه یب ایله باغلاب قویا طورغان کون اولطان‌غنه کیه‌لر؛ فقط نچار هوالرده غنه باشلرینه تیری، یاکه کون بورك ویاخود کیگ چیتلی کیز اشلاپه کیه‌لر ایدی. خاتونلرینگ کیوملری ایرلرینکی توسلوك اولوب، باری «خیتون»لری جیکلی واوزون اولمشدر. «خیتون» اوستندن پك کوب بورمه‌لی وبتون گاوده‌لرینی اوراغان نرسه‌لر یابنغانلر، باشلرینه یاولق باغلاغانلر، چیچك، طاصمه، چلتر شیکللی نرسه‌لر قویغانلر کوبسنچه آلتون مویونسه‌لر، بلازکلر، آلقه‌لر، بالداقلر کبی نرسه‌لر ایله زینتلنگانلر.

یونانیلرنگ هر کون آشی طورغان آشلری: ایکمك، زیتون، پینر، صوغان، صارمصاق و هر تورلی یمشلردن عبارت اولمشدر.

بایراقلری بونلردن باشقه بالق وتورلی حیوان ایتلری آشی طورغان بولغانلر. کیبدرلگان یمشلر هم یوزمنی (ۋینوغرادنی) آش آرتنده‌غی طاتلی اورننه استعمال ایتکانلر. بونلرنگ ایکمکلری صو، شراب، یاکه مای‌غه صالوب بولغاتیله‌رق آرپه اونندن یاصالغان عادی بر قامر کیساگندن عبارت اولمشدر.

اول قامرنی پشرو عادتی بولمغان، آنی شولای چی کوینچه آشی طورغان بولغانلر. اما بایلری ایکمکنی بغدای اونندن پشروب آشاغانلر. گریکلرنگ اچه طورغان نرسه‌لری یالگز: صو، سوت وشرابدن عبارت بولغان. شرابنی اوزن‌گنه اچماینچه صوغه قاتناشدروب اچکانلر. اوزن‌گنه اچو خوفلی صانالغان. سوت الگ باشلیچه کجه وقوی سوتی استعمال ایتلگان.

اسکی یونانیلرنگ باشلیچه یورت حیوانلری آت‌دن عبارت اولوب آنی صوغشلرده ویاریشلرده آربه‌لرغه جیککانلر. یوك طاشورغه و قر اشلرینه ایشاك، قاطیر واوگوز استعمال ایتکانلر. یورت حیوانلری

آرەسندە اَت‌دە یخشوق مهم بر اورن طوتوب، بونده بونڭ پك كوب نوعلری بولغان.

اسکی یونانستاننڭ خاقی یدی میلیون قدر نفوسدن عبارت اولمشدر. بونلر كوب كوب خلقلی شهرلر بولوب اوطورغانلر. بو شهر-لرنڭ أزلری زمانمزغه قدر قالغان. یونانستانده آول تركلگی آز ترقی ایتکان. بونڭ سببی‌دە: اول وقتده صوغشلر پك یش بولوب، خلقنڭ دشمن هجومندن وحتی اوصاللر طالاوندن قورقووی، شونڭ ایچونده شهرلرگه جییلوب برلکدەك یشارغه مجبوریت حس ایتولریدر. مونه اوشبو حال آول معیشتی‌نڭ ترقیسنه مساعد بولمغان. بوندن باشقه، اول وقتلرده دڭز قاچقونلری كوب بولغان. آلار دڭز اوستنه اوزلری تلا-گانچه یوروب دڭز بو یلرنده‌غی شهرلرنی طالاغانلر. شول سببلی گریکلر شهرلرن دڭزدن برنیچه شر چاقرم اچكه صالغانلر. طالاوچیلر هجوم ایتکان وقتده اچینه كروب قوتیلوب قالور ایچون شهرنڭ اورته‌سینه محکم بر قلعه (آقروپول) یاصاغانلر. بو قلعه‌نڭ اچکی طرفنده عادتده عبادتخانه‌لر وسائر محکمه‌لر هم عمومی بنالر بولغان. شهرلر طاش استینه ایله أیلاندرلگان.

گریکلر كوبسنچه آچیق هواده یشادقلرندن اوزلر ینڭ طوره طورغان بنالرینڭ یخشی یاصالووینه كوب اهمیت بیرمگانلر: آنلر عادتده طغز ویمسز ایولرده طورغانلر. لكن بونلرنڭ حكومت وخلق‌غه متعلق عمومی بنالری غایت منتظم وگوزل یاصالغان.

بوندی اسكیدن قالغان بنالر حاضرگه قدر هر كمنڭ تعجبنی جلب ایتمکده‌در. اسکی گریکلرده شهر میدانلری وچارشولر (بازارلر) غایت كیڭ وعظمتلی اولوب، بیك كوب باغانالر وكوبسنچه گوزل استاتولر ایله زینتلانمشدر. خصوصا بونلرنڭ معبدلری شایان دقت اولوب طشقی كورنشی‌نڭ گوزللگی وعظمتی ایله كوروچیلرنی حیران قالدرمش؛

لکن اچلری پك ساده وحتی آلهلرنڭ تصویرلری قویله طورغان محراب اورنلری یمسز اولمشدر.

گرچه اسکی یونانیلرده کوب خاتون آلو جائز بولسهده بونلر کوبسنچه بردن آرتق خاتون آلمیلر، برسی ایسان وقتده آنڭ اوستنه ایکنچی خاتون آلو عیب بر اش صانالا ایدی. خاتونلر حریتی مسئلهسینه کیلدکده: یونان قوملرینڭ بعض برسنده خاتونلر تمام حریتکه مالك اولوب، ایرلر ایله بر تیگز عمومی اشلرگه قاتناشالر، اما بعض برلرنڭ خاتونلر ایولرده یابق طوتیلوب، یالگز یب ارلاو، آش پشرو شیکللی یورت اشلری اشلارگهگنه مجبور ایتلهلر ایدی.

اسکی یونانیلرده عقد نکاح قربان چالو، بایرام ایتو، کوب کوب ضیافتلر بیروشیکللی تورلی رسملر ایله اجرا ایتامشدر. طوی یاصاغاچ بونلر کیلوننی آربهغه اوطورتب کیاو یورتنه ایلتهلر و بونی جرلر، موزیقهلر ایله زورلاب اوزاتالر ایدی.

یگی طوغان بالالر حقنده اسکی یونانستان نظاملری آتا آناغه بیك کیك حریت بیرمکده اولوب، بونلر اوزلرینڭ یگی طوغان بالالرن اوزلرنده آلوب قالورغه، یاکه باشقه کشیگه بیررگه تمام اختیارلیلر و باشقهلرغه بیرلگان بالالر شونلرنڭ قلی صانالالر ایدی. اسکی یونانیلر قزلر تربیهسینه پك آز اهمیت بیرگانلر. اما ایر بالالرنڭ تربیهسینه یخشوق دقت ایتکانلر. ایر بالالر مطلقا مکتبلرگه یورتیلهلر. مکتبلرده آنلر سبق اوقتو اوستینه، رسم یاصارغه وبر طاقم تن حرکتلرینه اوگرهتیلهلر. همهر قانونسنه برر تورلی موزیقه وجر اوگرهنو مجبوری ایدی. تن حرکتلری آرهسنده: یوگوریشو، کورهشو، صوده یوزو، آت اوستنده یورد، بیلگوگه آتو، سیکرو کبی نرسهلرگه اسکی یونانیلر زور اهمیت بیرگانلر. ۱۸ یاشینه یتکان وقتده یونانلی یگیت اوقونی اکمال ایتوب تام حقوقلی غراژدان صانالغان واویلهنورگه یاری طورغان بولغان.

اسکی یونانیلرده: طاشچی، بالطه‌چی، استالار، چولماکچی، طوقوچی، بویاوچی، تیریچی، آلتون کموشچی کبی تورلی هنر وصنعت ایه‌لرینی بولغان. یونانستاننک برچوق یرلری یون نوسه‌لر طوغیلو وآنلردن کیوملر حاضرلنو ایله مشهور اولمشدر. فقط بونڭ شیکللی کسبلر معتبر صانالمی ایدی. اسکی گریکلر هنر وصنعت ایه‌لرینه هم سوداگرلرگه قل غه قاراغان کبی توبان قاریلر ایدی. شول سببلی آنلرده تجارت کوبسنچه اجنبیلر قولنده اولمشدر. شونڭ ایله برابر اسکی یونانیلرده تجارت یخشوق ترقی ایتکان. یونانستاننی احاطه ایتکان دڭزلرده پك کوب تجارت کیمه‌لری یوروب هر طرف ایله سودا ایته‌لر ایدی.

یونان قوملرینڭ بر یردن بر یرگه کوچوب یورولری بتکاچ وداخلی چوالولر باصیلوب مملکت طنچلانغاچ بونده تجارت، هنر وصنایع ترقی ایتارگه باشلامش ویونان خلقی بایوب اهالینڭ راحت وسعادتی ومملکتنڭ معموریتی آرتمشدر. شول وقتدن اعتبارا ترقی ایتارگه باشلاغان علوم، فنون وصنایع نفیسه شول درجه‌گه یتمشدرکه، آندن صوڭغی زمانلرده بو درجه‌سی هیچ بر ملتنڭ کورلمامشدر. اسکی یونانیلردن قالوب زمانمزغه قدر صاقلانغان اثرلرگه باقیله‌چق بولسه، گریکلر آره‌سندن یتشوبده صنعت وکتابت جهتنچه شول قدر گوزل اشلر وجودگه کیتررلك قوهٔ ایجادیه‌گه مالك بولغان «بیوك آدملر» نڭ وجودینه حیران قالمامق ممکن دگلدر.

اسکی یونانیلر آره‌سنڭ محررلر، ادیبلر، رساملر، حکیم و فیلسوفلر مورخلر، معمارلر و هیکلتراشلر کبی بر چوق بیوك آدملر یتشمشدر، که بونلر کرك اوز عصرلرنده و کرك اوزلرندن صوڭ زور شهرت قزانمشلردر. مثلا: اسکی یونانیلرنڭ شوندی مشهور آدملرندن «هومر» نڭ ایکی شعر رساله‌سی تا زمانمزغه قدر ادبیات نمونه‌سی صانالمقده، «فیثاغور» نڭ علوم ریاضیه‌ده‌غی بعض کشفیاتی بوکونگه قدر بیوك حرمت ایله ذکر ایدلمکده در. هیکلتراشلقده کسب شهرت ایتکان «فیدی» نڭ یاصاغان هیکللری اصلنه

مطابقلق و گوزللك ایله‌شول درجه ممتازدر، که گویا بونلر جانلی نرسه‌لر حساب اولونمقده‌در. سقراط، افلاطون، آریستوتیل مشهور و بیوك اوچ فیلسوفلردر. گرچه بو فیلسوفلرنك اوگره‌تکان و یازغان نرسه‌لرینك پك آز بر قسمی گنه بزنك زمانمزغه‌قدر قالوب، بزگه‌ایرشمش ایسه‌ده، بونلرنك تیره‌ن اویلاوچیلر ایدیگی شونلردن آڭلاشلمقده‌در.

بونلر اڭ باشلیچه، کائناتنك احوالن، انساننك ماهیتن، آنك کائناتده‌گی موقعن، وظیفه‌سن، عقل روح هم آنلرنك خواصن اوگرنمك ایله مشغول اولوب، شونك سایه‌سنده حقایق اشیانی کشف ایتارگه طرشقانلر.

تورلی یونان قبیله‌لری آره‌سنده بولغان طارتشولر و داخلی چوالولر سببلی پك کوب گریکلر اوز وطنلرن طاشلاب کورشیلرنده‌گی چیت مملکتلرگه کوچارگه مجبور اولدیلر وتدریجا بونلر یونانستان تیره‌سنده‌گی جزیره‌لرده و حتی یاوروپا و آزیا ساحللرینك یونانستانغه یقینراق بولغان یرلرنده اورنلاشا باشلادیلر. بو مهاجر گریکلر پك آز زمان اچنده ترقی و معموریت کسب ایتوب، آق دڭز اطرافنده‌گی یرلرگه‌اوزلری‌مهاجرلر یباره‌باشلادیلر. حتی شوندی مهاجرلر قاره دڭزنك بیری یاغینه، یعنی حاضرگی روسیه‌نك جنوب طرفنه‌ده کیلوب چقدیلر. بونلرنك اڭ مشهورلری «خیرسونیس» و «اولؤیا» اسملی یرلردر.

آنا طولی ساحلنه کوچوب اوطورغان گریکلر ایله، اول وقتده زور و کوچلی بولغان ایران حکومتی آره‌سنده طاوش چغوب، آخرنده یونانیلر ایله ایرانیلر آره‌سنده صوغش باشلاندی. اوزون مدتلر دوام ایتکان بو صوغشنك نتیجه‌سنده هم قوروده، هم دڭزده ایرانیلر جیکلدیلر. گرچه آنلرنك عسکری یونان عسکرینه قاراغانده یوز مرتبه کوب ایسه‌ده انتظامسز و تعلیمسز اولدیغندن یونانیلرغه قارشو طوره آلمادیلر.

ایرانیلر ایله صوغش وقتنده یونانیلرنك کورساتکان مهارت حربیه‌لری، حمیت وطنیه‌لری، شجاعت و قهرمانلقلری شایان حیرت درجه‌ده‌در.

اوزلرینڭ وطن، حریت و ناموس ملیلرن صاقلار ایچون ایرانیلر ایله بولغان بو صرغشلرنده یونانیلر طرفندن کورساتلگان امثالسز درجه‌ده بیوك قهرمانلق و وطنپرورلك حقنده بر چوق مشهور حکایتلر واردر.

ایران حکمداری اوزینڭ ایکی میلیونلق عسکری ایله یونانستان طوپراغینه کیلوب کرگاچ، ایلچلر یباروب: «یونان عسکری یوقغه قارشو طوروب ماتاشماسون، میڭا اطاعت ایله قوراللرن تسلیم ایتسونلر!» دیه خبر یباردی. وطنپرورلردن عبارت بر فرقه‌نڭ باشلغی اولان «لئونید» اسملی گریك بوڭا قارشو: «کیلده اوزڭ آل!» دیه جواب بیردی، همده یونانیلرغه صوغشقه حاضرلنرگه فرصت بولسون ایچون اوزی بر نیچه مڭ کشیلك بر فرقه ایله، یوناستاننڭ اچینه اوتوب کریله طورغان «ترموپیل» اسملی طار بر کیچدنی طوتدی. «ایرانیلرنڭ عسکری شول قدر کوبدر، که حتی آنلرنڭ آتقان اوقلری آرقیلی قویاش نوری اوتوب یر یوزینه توشارلك توگل» دیوچیلرگه قارشو، لئونید: «آلای بولسه بیگره‌کده یخشی، کوله‌گه‌ده صوغشورمز» دیه جواب بیردی.

ایرانیلر بو طار کیچدنی صوغشوب اوته آلماسلقلرینه کوزلری یتکاچ، بر توننه برلن آنڭ بر یاغندن اوتدیلر. لئونید اوزینڭ فرقه‌سی برلن باروب بونلرنڭ اوستنه هجوم ایترك فوق العاده کوب تلفاتلرینه سبب اولدی. لکن لئونید اوزی هم بتون قهرمان ایبداشلری بارسی شونده هلاك بولدیلر. یونانیلر وطن صاقلاو یولنده فدای جان ایتکان بو قهرمانلرنڭ هلاك بولغان اورنلرینه پامتنیکلر قویوب حرمت ایتمشلردر.

گریکلرنڭ علوم، فنون و صنایع نفیسه‌ده‌گی ترقیلری اوستنه ایرانیلرنی ده یك نق صورتده جیڭولری یونانستانغه فوق العاده زور شهرت بیردی. لکن بو حال اوزاق دوام ایتمه‌دی: تورلی یونان حکومت لری بربرسینه حسد ایدوب کونلشرگه و اوستونلك دعواسینه باشلادیلر. بو نزاع و دعوالر تیزگنه بتمه‌دی و آخرنده اسپارته‌لیلر ایله آتینه‌لیلر آره-

سنك بولغان اوطوز يللق صوغش يونانستاننى تمام نيگز ينه قدر قاقشاتدى.

اوز آره بر طاقم داخلى صوغشلر ايله ضعيف لنگاندن صوڭ يونانستان اولا اوزينڭ كورشيسى اولان ماكيدونيا حكمدارلرى قول آستنه توشدى. صكره ميلاد عيسادن ۱۵۰ يللر مقدم روما حكومتى طرفندن ضبط اولندى. و روما مملكتى نڭ بر ولايتى بولوب قالدى. شول وقتده يونانستان شهرلرنده گى استينه‌لرنڭ كوبسى يمرلدى، رسملر، هيكللر وسائر قيمتلى اثرلر روماغه كوچرلدى. شول صورتله يونانستان بر نيچه يوز يللر روماللر طرفندن اداره ايتلدى. لكن شول وقتلرده دنياده زور بر واقعه بولدى: حضرت عيسى دنياغه كيلدى. نصرانيت دينى طارالورغه باشلادى. روما مملكتى ده نصرانيتنى قبول ايتدى و شوندن صوڭ اول «غربى روما» «شرقى روما» اسميله ايكى گه آيرلدى. شرقى روما، (ياكه بيزانتيه) ناڭ پايتختى حاضرگى استانبول (قنسطنتينوپول) شهرى ايدى.

اوشبو شرقى روما ايمپراطورلغى اولگى يونانستان، ماكيدونيا و يونانستان‌غه كورشى بولغان ياوروپا و آزياده‌غى بعض يرلردن عبارت اولوب مڭ يلدن ارتق حكومت سوردى. شول مدت اچنك بونك زور و مشهور كشيلر يتشدى، بيوك واقعه‌لر بولدى. مثلا: نصرانيت كليساسينه خدمت ايتوچى وخرستيانلرچه مقدس طانلغان بيوك واسيلى، غريغورى بوغوصلوف، ايوان زلاتواوست، ايوان داماسكين كبى آدملر بونده يتشمشلردر. بونلر خرستيانلقنى آڭلاته‌چق شرح و تفسيرلر يازغانلر، كليسا كتابلرى و دعالقلر تصنيف ايتكانلر. خرستيان علماسى بر نيچه مرتبه عمومى جيولشلر ياصاب، دين‌گه صوڭندن كرتلگان ياكه چغارلغان نرسه‌لرنى بتروب آنى صافلاندررغه طرشقانلر. اوشبو عمومى جيولشلرده شول يونانستان مملكتنده (بيزانتيه‌ده) اولمشدر.

يونانيلر خرستيانلقنى اوزلرى قبول ايتكاندن صوڭ آنى شرقى ياوروپاده‌غى باشقه ملتلر آره‌سينه‌ده طاراتورغه باشلامشلردر. روسلرغه‌ده

خرستیانلق میلادنڭ ۹۸۸ نچی یالنده، کناز ڤلادیمیر سڤەتوی وقتنده شول گریکلردن قبول ایتلمشدر. صوڭره یونانستانن (شرقی روماده) داخلی طنچسزلقلر باشلانغان و آزیا طرفندن تورلی خلقلر کیلوب بو مملکتگه هجوم ایته و کره باشلاغانلر. شول سببلی یونانستان کیتدکچه ضعیفلانگان وحدودی کچره‌یگان. باره طورغاچ میلادنڭ ۱۴۵۳ نچی یلنده عثمانلی ترکلری طرفندن ضبط ایتله‌رەك یونانیلر بش یوز یل قدر مدت ترکلر قول آستنده قالمشلردر.

۱۹ نچی عصرنڭ باشلرنده، ترکیه حکومتی روسیه طرفندن پك نق ضعیف لندرلگان زمانلرده، ترکیه قول آستنده‌غی گریکلر اختلال وعصیان چغاروب ترکیه‌دن باش طارتدی. اوزلرینه استقلال آلور ایچون ترکلر ایله صوغشوب کوب فداکارلق و قهرمانلقلر کورستکاننڭ صوڭنن، آخرنده روسیه‌نڭ یاردمی ایله، اسکی یونانستاننڭ بر قسمندن عبارت بولغان یرده «یونان قراللغی» اسمیله اوزلرینه مخصوص مستقل بر حکومت تشکیل ایتارگه موفق بولدیلر. لکن حاضرگی یونان قراللغی اسکی یونان حکومتی نڭ اسکله تی (کیبکان سویاگی) گنه‌در. بونڭ یری پك آز: باری بالقان یاریم آطه‌سینڭ اڭ اوچنده‌غی بر قسمنی گنه بیله‌ب طوره. یونانستاننی احاطه ایتکان دڭزلرده‌گی آطه‌لرنڭ دخی بارسین توگل، بلکه بر قسمی گنه بوڭا قاریدر. چیتلرده مستملکاتی یوق. حاضرگی یونانستاننڭ بتون اهالیسی ایکی میلیون سیکز یوز مڭ مقدارندن‌غنه عبارتدر. یرینڭ زورلغی مڭ‌مربع میل دن کوب آرتق‌توگلدر. یرگه نسبة خلقنڭ قوییلغی ترکیه‌گه قاراغانن‌ده کیمدر. خلق بونده آقرون‌آرتا. یونانستاننڭ طوپراغی یخشی، هواسی گوزلدر. لکن بونڭ اچنده یوزیللردن بیرلی جیولوب کول حاصل ایتوب طورغان صولر بار. شونلرده‌غی بتاقلقلردن بیزگاك پیدا اولوب ایسانلك گه ضرر بیره و خلقنڭ تیز آرتووینه مانع بولادر.

یونانستاننك یری گرچه طاغلق اولسه‌ده هر تورلی نرسه ساچارغه قابلیتلی‌در فقط قاراماغانلق سببلی کوب یرلری استعمالدن چغوب بوش یاتا : اورمان و آغاچلری بتکان ، چشمه‌لری کیبکان : یالـگز ضرر بیره طورغان کوللر جییلوب قالوب نچار باتاقلقلر حاصل بولغان . شول سببلی یونانستان طوپراغینی یخشرتب ایگون اوکدره طورغان ایتار ایچون حاضرگی زمان گریکلرینك بو طوپراقلرنی یگیدن برقات صوغشوب آلودرجه‌سنده کوچ صرف ایتولری لازمدر . حاضرنده یونانستانده ایگونچیلك اشی بیك آرتده‌در . حتی یونانستاننك خلقی شول قدر سیره‌ك بولا طوروب، اوزلرنده حاصل بولغان ایگون اوزلرنی کیچندررلك درجه‌گه یته آلمیدر . گریکلر یر اشلاوگه زور اهمیت بیرمیلر . صو اوستنده‌گی کسبلرنی وهر تورلی صاتو آلو اشلرینی آرتوغراق کوره‌لر .

گرچه یونانستاننك طوپراغی اینجیر ، افلیسون . مامق وتماکو شیکللی نرسه‌لر اوسدروگه پك مساعد بولسه‌ده گریکلر بونلرغه کوب اهمیت بیرمیلر ، آنلر زیتون آغاچی اوسدرو ، یفك قورتی یتشدرو، یوزمدن شراب یاصاو شیکللی نرسه‌لر ایله‌گنه بر قدر شغللنه‌لر . حتی گریکلرنك ایگونچی‌لك ایله‌شغللنوچیلرنده‌ده بر یورت خلقی‌نك همه‌سیده بو اشکه‌گنه قاراب طورمیلر . عائله خلقی‌نك بعضیلری بونك ایله‌مشغول بولسه‌ده یورت ایچون بیگوك کیره‌کلی بولمغان اوغللر، قزلر یورتنی طاشلاب کیته‌لرده چیتده اوزلرینه برر مشغولیت ازلیلر .

هنروصنایع اشلری حاضرگی یونانستانده پك توبان بردرجه‌ده‌در . شول سببلی گریکلر اوزلرینه حاجتلی هنر وصنعت نرسه‌لرینی چیتدن والك کوبسن انگلتره‌دن آلالر . یردن معدن چغارو خصوصنده دخی حاضرگی یونانستان غایت توبان برحالده‌در : دنیاده الڭ کوب والڭ یخشی مرمر چغاریله طورغان یر ایتالیادر . گرچه یونانستاننك بعض آطه‌لرنده‌غی مرمر اوچاقلری ایتالیانقندنده بای ایسه‌ده چغاریلووی

هیچ یوق مرتبه‌سنده‌در . یونانستانده الڭ کوب چغاریله طورغان معد-
نلرنڭ برسی کموشلی قورغاش اولوب ، بو معدننڭ بتون دنیاده‌غی الڭ
بای اورنی بونده‌در . گریکلر بو معدندن هر سنه کوب مقدارده کموش
هم قورغاش حاصل ایته‌لر .

یونانستاننڭ دڭز بویلرنده‌غی خلقی‌نڭ یخشـوق کوب بر قسمی
دڭز اچندن «بولوط» (غوبکی) چغارو ایله کسب‌لنه‌لر. «بولوط» حیوان
ایله نباتات آره‌سنده بر نرسه اولوب دڭز اچنده‌گی طاشلر وقیالرغه یابشوب
اوسه‌در . آنی چغارر ایچون دڭز اچینه توشه‌لرده ممکن قدر تیزلك ایله
کوبره‌ك یولقوب صونڭ اوستنه قالقالر . طن وحال آلغاچ ینه‌دن چومالر .
بولوطنی شول طریقچه قوری‌غه چغاروب یووشله‌ته‌لر وپشره‌لر . صڭره
بازارلرغه چغاروب صاتالر . بولوط اوزینه پك صو سڭدرمکده اولوب ،
الڭ باشلیچه یوونو ایچون استعمال ایتله‌در .

یونانستانده الڭ زیاده ترقی ایتکان بر کسب بار ایسه اولده کیمه-
چیلکدر . بونده یدی ملڭ چماسنده سودا کیمه‌لری بار . بونلر هر تورلی
طاوارلر تیاب دائمی صورتده یوروب طوره‌لر . گریکلرنڭ الڭ آلغه
کیتکان واوزلرینڭ افتخار ایتکان نرسه‌لریده اشبو دڭز سوداسیدر .
هم واقعا یونانستاننی تورلی یاقدن احاطه ایتکان دڭزلر ، اول دڭزلردن
آیریلوب کرگان کورفزلر ، تیره یاقده‌غی برچوق آطه‌لر گریکلرنڭ بو
دڭز سـوداسنده کیمه‌چیلکده ترقیلرینه پك مساعددر . بونلرنڭ دڭز
سوداسی کیمه‌لری حتی روسیه‌نکندنده کوبدر . لکن آچیق دڭزلرگه
چغوب ، یراق سفرلرگه کیتمیلر ؛ بلکه کوبـنچه یونانستاننڭ اوزتیره
سنده‌گی آطه‌لر وپریستانلر آره‌سنده حرکت ایته‌لر . همده بونلرغی کیمه‌لرنی
کوبسنچه بر نیچه کشی شرکت بولوب اوز آره برله‌شوب یوروته‌لر ،
اوزلری شونده خدمت ایدوب ، الڭ آغیر مشقتلرگه توزه‌لر . صوڭره
فائده‌سنی اوز آره بولیشه‌لر .

یونانستان اوزندن چیت مملکتلرگه کوب طاوارلر چقارا آلمی.
بوندن چیت‌که چقاریله طورغان نرسه‌لرنڭ الڭ باشلیچه‌لری: قورینت یوزومی اسمنده واق‌بر نوع یوزوم، قورغاش، بولوط، اینجیر، افلیسون، اشله‌نمگان ئیفك، زیتون مایی، وبر مقدار شراب‌هم‌ماقدر. یونانستان اخراجاتی‌نڭ‌یارطیسی مقدارینی تشکیل ایته طورغان‌قورینت یوزومی(قورینقا) هر تورلی‌پیچینیه‌لریاصارغه کیته وخصوصا بونی انگلیزلر اوزلرینڭ «بوددینغ» دیب آتالا طورغان بر نوع ایکمکلرینه قاتناشدروب پشررگه پك کوب آلالر. شونڭ ایچونده لطیفه اوله‌رق: «یونانستاننڭ بایلغی انگلیزلرنڭ پوددینغ‌لری أوزرنده طورادر» دیلر.
یونانستاننڭ اوزینه چیتدن کرتیله طورغان نرسه‌لر هر تورلی هنر وصنعت أیبرلرندن هم‌ده بر مقدار اورلوق آشلغندن عبارتدر. چونکه آنڭ اوز آشلغی اوزینه یتمیدر.
روسیه‌دن یونانستان‌غه باره طورغان نرسه‌لرنڭ مقداری اون‌میلیون صوملر چماسنده اولوب بونڭ اوچون ایکی الوش‌مقداری اورلوق آشلغندن عبارتدر. قالغانی ایسه یونانستاننڭ اوزندن روسیه‌گه کرتیله طورغان نرسه‌لرگه مقابل کیته طورغان تورلی طاوارلردر.
هر نه قدر یونانستاننڭ تجارتی کیڭ بولسه‌ده یوللری بیك آزدر. تیمر یوللرینڭ مقداری غایت اهمیتسز اولدیغی کبی، توزوك شوسه یوللرینده‌پایتخت تیره‌لرندن باشقه یرلرده بتونلای یوق دینله‌جك‌درجه‌ده آزدر. شونڭ ایچونده یونانستاننڭ اچنده حاضرگه قدر کوب اورنلرده طاوارنی آت، ایشاك شیکللی یوك حیوانلرینه‌کوتارتب طاشیلر. یونانستانڭ یوللر آز بولونڭ سببی: بر جهتدن بو مملکتده طاغلر کوبلگی، وایکنچی جهتدنده بونڭ تیره‌سنده‌گی دڭزلردن پك کوب کورفزلر حاصل اولوب مملکتنڭ تورلی یرلرینه مال یورتورگه وکشی یوررگه یڭل‌لك بولووی وشول سببلی خلقنڭ قوری یوللری یاصارغه کوب اهمیت بیرماولریدر.

یونانستانده هنر، صنایع و زراعت ترقی ایتمدیگندن گریك خلقی نڭ کوبسی پك فقیرلکده یاشیلر. بونلر گرچه اسرافچان بر خلق اولمانچه، اعتدال وقناعت ایله کون کیچرسه‌لرده کوبسی یاشار ایچون اڭ برنچی لازم بولغان نرسه‌لرگه‌ده محتاجلقده اوتکاره‌لر. شونڭ ایچونده یاشره‌ك گریکلر گروه گروه بولوب چیت مملکتلرگه واڭ باشلیچه یونانستاننڭ کورشیسی اولان ترکیه‌گه کسب‌گه کیته‌لر. آنده بر آز مدتلر قاله‌رق هر تورلی یوللر ایله آقچه طابارغه طریشه‌لر. بعضیسی دوقتورلق، بعضیسی معلم‌لك، بعض برلری واق سوداگرلك ایته‌لر. یاکه موز یقانتلك، طاشچی‌لق، باشماقچی‌لق کبی بر بر تورلی صنعت ایله شغللنه‌لر؛ همده اوزلرینڭ جیتزلك، طریشلق، اوتکونلك‌لری ومعتدل صورتده یاشاولری آرقه‌سنده بونلر هر وقتده یخشی‌غنه حاللنوب کون کوره‌لر وحتی آزمی کوبمو سرمایه‌ده یاصارغه موفق بولالر. تورلی چیت مملکتلرگه طارالوب یاشی طورغان بارکبك گریکلرنڭ مقداری بش میلیونلر چماسنده‌در.

ایسکی یونانیلر علوم ومعارف جهتنچه هر بر ملتلردن آلده بولونغانلر ایدی. آنلرنڭ بالالری بولغان حاضرگی گریکلرده‌ده علوم ومعارفکه محبت، اوقو وبلوگه هوس فوق‌العاده صورتده قوتلی‌در. اوقو وبلوهوسی گریکلرنڭ یالکز یوغاری صنفلرنده‌غنه دگل، بلکه اڭ توبان صنفلرنده واڭ فقیر آول خلقلرنده‌ده باردر. بونده بر آول تلاسه نه قدر فقیر اولسون، مطلقا بر ابتدائی مکتبی بولونا. حتی اگر مکتب بنا ایتارگه حاللری یتماسه بالالرنی آچیق هواده بر یرگه جیوب اوقوته‌لر. بالالر مکتبدن هیچ قالمانچه غایت منتظم دوام ایته‌لر. حتی شول آچیق هواده اوقی طورغانلری ده کوزلرن کتابدن ومعلمدن هیچ آیرمیلر، هواده‌غی قوشلرغه واوتکان بارغه أیله‌نوب قارامیلر.

یونانستانده مکتبلرنڭ کوبلکی واوقو اشینڭ ترقیسی خلقی نڭ علم ومعرفتکه محبتی سایه‌سنده‌در. بونده بایلر مکتب واوقو اشینه پك کوب

یاردملر ایته‌لر. بایلرغنه دگل، حتی فقیرلرده اوزینك آقتق آقچه‌سنی مکتب واوقو اشینه بیرودن برده طارتنوب طورمیلر. بونده ابتدائی مکتبلردن باشقه، بر چوق اورته مکتبلر ایکی دارالفنون و بر نیچه عالی مکتبلر بار. هر قایوسی اوقوچیلر ایله طولی. خدمت ایتماینچه کیچنورگه کوچی یتمه‌گان کشیلر کوندزلری دارالفنونلرگه یوروب درس اوقیلر. کیچلری وتونلری نیندین بولسه برر تورلی اش ایله مشغول اولوب، کیچنور ایچون آقچه حاضرلیلر. بعض برلری هم مکتبلرده درس اوقیلر، همده شوندن بوشاغان ساعتلرنده قوچیرلق، لاکیلك کبی خدمتلرده بولونالر. عمومیتله گریکلر اوقو وبلوگه فوق العاده هوسلی بر خلقدر. بونده غزته‌لر الك یراق والك قاراڭغو آوللرغه قدر طارالا، گریکلرنك هر تورلی صنف خلقی بونلرنی غایت سویوب اوقیلر. غزته‌لردن باشقه دخی، گریکلر اوزلرینك وطن تاریخلرینی، وطن وملتکه خدمت ایتکان مشهور والوغ کشیلرینك، قارت بابالرینك ترجمهٔ حاللرینی واوزلرینك هر تورلی ملی شعر مجموعه‌لرینی اوقورغه پك یاراتالر. بوندی نرسه‌لر خلق آره‌سینه غایت کوب طارالادر.

حاضرگی زمان گریکلری چیت مملکتلرگه بیك کوب طارالوب یاشادقلرندن، قان جهتنچه باشقه ملتلر ایله و خصوصا اصلاویانلر ایله قاتناشمشلر، یاکه بایتاق مقدارده اوزگارمشلر ایسه‌ده کینه عمومیتله بونلرده اسکی یونانیلق صفتلری قالمشدر. حاضرگی گریکلرده، اسکیده‌گی بابالری کبی، منتظم گاوده‌لی، گوزل قیافتلی، طازا بدنلی، اوزونچه‌راق بویلی، کیڭ ماڭغایلی، طوغری بورونلی، کچره‌ك آغزلی، توگاره‌ك صقاللی، ماطور کوزلی بولالر واوزلرن مهابتکنه طوتا بله‌لر. حاضرگی گریکلرده، اولگیلری کبی، غایت سوزچان بولالر، اوستا سویله‌ب سوز کوره‌شدررگه وخطیبلك ایتارگه یاراتالر. غایت متحرك، آڭلی، حیله‌کار، یڭی بر اشکه کریشرگه هوسلی، یڭی بر نرسه‌گه حریص،

اوزگاریشنی سویه طورغان بولونالر. لکن بارسندنده بیگرک دڭزده یورونی وسودا ایتونی سویه‌لر.

گریکلر کوڭل طابوچان وقوناق صیلارغه یاراتوچان بر خلقدر. لکن شونڭ ایله برابر، بونلرنڭ طبیعتلری یخشی اسم ایله مشهور توگلدر. بونلرنی مال طابوده فنا درجه‌ده قومسزلق، باشقه‌لر ایله‌معامله‌ده یالغانچی‌لق، افراط درجه‌ده حیله‌کارلق واینتریقه‌چیلك ایله عیبلیلر هم‌بو بر درجه درستدر. حاضرگی یونانستان خلقی یالگز بر جنس اولان گریکلردن‌گنه عبارت اولوب، بونده باشقه خلقلر یوق دیرلكدر.

یونانستان ترکیه قول آستندن قوتیلوب اوز باشینه بر حکومت بولغاندن صوڭ، بونده طوروچی‌ترکلر ترکیه‌گه کوچوب بتدیلر. یهودیلر آقچه وسودا معامله‌سنده اوزلرینڭ گریکلر ایله یاریشه آلماولرندن‌قوروب بونده کیلمیلر. حاضرگی گریك تلی اسکی یونان لساننـدن کوب فرقلی توگلدر. چیت سوزلردن واجنبی تعبیرلردن طازارتلغان تقدیرده حاضرگی واسکی یونان تللرینڭ برله‌شووی پك جیڭلدر.

آشاو اچو مسئله‌سنه کیلگانده: حاضرگی یونان خلقی یالگز نباتات ایله‌گنه کیچنوب طوره دیرلکدر. بونلرنڭ اڭ باشلیچه آشاغان نرسه‌لری: صوغان، صارمصاق، هرتورلی یمشلر وزیتون‌در. کیبکان بالقده بونده پك کوب آشالادر. آنی یونانستان تیره‌سنده‌گی دڭزلردن طوتالر. گریکلرنڭ ایولری کوبسنچه یخشی‌غنه صالونه‌در. پیچ‌طروبالری وتروزه‌لری بولا.

گریکلرنڭ ایرلری اوستلرینه آق کیندر کولمك، آنڭ اوستندن طار بر ژیلەت‌هم کامزول، بالطری تز باشینه قدرگنه توشکان بیك‌کیڭ توبلی چالبار وآیاقلرینه‌اویوق، طارغنه پوستاو اشتیبلیت، یاکه باشماق کیه‌لر. بیللرن، اوقالر ایله چیگوب بترگان قزل یفك ماتیر یا ایله باغلیلر. آول خلقلرنده ایسه بوبیلباوعادی صوری بر ماتیر یادن‌اولوب

یون ایله نقش‌لنگان بولا . ایرلری باشلرینه کوبسنچه کچکنه ترکفسی کیه‌لر ؛ آنك کچکنه یا که اوزون بر چوغی بولوب، اول بر یاقغه صالنوب طورا . خاتونلری بایراملرده کیك یفك یوبقه کیوب آنك اوستندن ایکلی بر پویاص باغلیلر ، صکره پوستاودن تگلگان قوفته کیه‌لر . بو قوفته‌لری اوقالر ایله چیگوب بترگان بولا . گریك خاتون قزلری ساچلرن ئلله نیچه طلوم یاصاب اوره‌لر . باشلرینك تو به‌سینه‌گنه پوستاودن یاصالغان کچکنه بر قالپاق قویه‌لر . بو قالپاق آلتون وکموش تنکه‌لر ایله‌زینت‌لنگان بولا . هم شوندی آلتون وکموش تنکه‌لردن مویونسالق یاصاب موینلرینه کیه‌لر .

گریك خاتونلرینك کیوملری تمیز، اخلاقلری صاف، اوزلری کورینورگه گوزل بولالر . آول خلقنده قزلر هر تورلی یورت خدمتی ایته‌لر . مثلا : کچکنه وقتلرنده آتالرینك ماللرن قرده اوتلاتالر ، بیك یاشلای یون ، جیتن ، یفك ، مامق ارله‌رگه واوررگه اوگره‌نه‌لر ، عائله خلقی ایچون لازم بولغان نرسه‌لرنی طوغیلر . گریك قزلری عمومیتله قول اشلرینه پك ماهر بولالر . بر ر تورلی خدمت ایله آقچه طابا طورغان گریك قزلری ، اوزلرینك طابقان آقچه‌لرن آلتون تنکه‌گه ایله‌ندروب مویونسالق ایتوب مویونلرینه کیه‌لر . ایرگه بارغاچ گریك قزلری پك صبرلی واطاعتلی خاتون ، غایت تمیز وطریش یورت خوجه‌سی ، شفقتلی ومحبتلی آنا بولالر . کوب وقتلر بولا که ، ایر سودا اشلری برلن کیتوب یللرچه چیتده طورا . شول وقتده یورت قاراو ، قر اشلرن باشقارو ، بالالرن تربیه ایتو بارسیده خاتون اوستنده قالا ؛ هم اول اوشبو اشلرنی پك گوزل ادا ایته .

گریك خاتونی بتون کوڭلی برلن ایرینه مربوط اولوب، آنك همه قایغو و شادلقلرینی اورتاقلاشا، همه خصوصده چن کوڭلدن ایرینه یاردم ایدیشه ، ایرینك کیمچی‌لکلرن اورتیرگه طریشه .

عمومیتله ، گریکلر عائله ترکلگینه پك مربوط اولوب، بو جهتدن

بایتاق فضیلت که مالکدرلر . مثلا: ایر و خاتوننڭ بر برسینه ناموس جهتنچه خیانت ایتووی، خاتونلرغه قاطی معامله ایتو یا که آیرپلشو کبی حاللر بونلرده غایت سیره کدر .

یونانستانده اویله‌نو یاشی عادتده ایرلر ایچون ۲۵، قزلر ایچون ۱۸ یاش صانالادر . مونده یکت گه قزنی صورامیلر ، بلکه قزنڭ آتا آناسی اوزلری قزلرن یکت گه تکلیف ایته‌لر . کیاوگه بارغان قزنڭ آرتندن پریدان بیریله. بو پریداننی اولدن اوزون مدت حاضرلب کیله‌لر . گریك یگتلری اوزلرینڭ طوتیا و سڭللرن کیاوگه طابشرمازدن اول اویله‌نمیلر . طوتیا وسڭللرینه پریدان حاضرلاوحقنده آتا آنالرینه یاردم ایدیشورگه هیچ آورسنمیلر.

اویله‌نگانده اولا یگت ایله قزنی وعده‌لیلر . صڭره یگت اوز ینڭ نشانلیسنه وقت وقت بوله‌کلر یباره طوره. طویدن اول بر چوق تورلی مراسملر اجرا ایتله: قز یانینه اوز ینڭ ایبداش قزلری چاقریلوب مجلسلر یاصالا ، آنلر یرلاشالر ، طوی پیروغی پشره‌لر ؛ یکت ایله قز آره‌سنده بوله‌ك آلیشوب بیریشو بولا. اصل عقد نکاح کوننده یکت طرفی‌نڭ قرداش روغلری هم دوست ایشلری یگت اوینه جیولالر . آندن برلکده قز اوینه بارالر . صڭره قز طرفنده‌غی قوناقلر ایله بارسی برگه قوشیلوب زور طنطنه و جمعیت ایله قزنی چرکاوگه آلوب بارالر . بونده بارغانده جر وچیلر مخصوص مناجاتلر أیته‌لر ، موزیقه‌لر اوینالا. چرکاوده عقد نکاح اصولی پراواصلاونی مذهبنچه روسلرده‌غی شیکللی اجرا ایتله. چرکاودن بارسیده جیولوب قز اوینه قایتالر . قزنڭ آناسی قوناقلرنی قارشو آلا. کیاو ایله قزنڭ باشلرینه ایکمك قویوب خیر دعا قیله، اوستلرینه چیچکلر سیبه . صڭره صی حرمت باشلانا . هر تورلی طادلیلر ایله اکرام ایته‌لر . کیچ برلن بییولر باشلانا. یاش کیلون بیونی اوزی باشلاب بیره. ایرته‌نگیسی کون کیاو ایله قزنی یوقودن جرولر أیتوب اویغاتالر و طورغاندن صوڭ آنلرنی طوی پیروغی ایله صیلیلر . صڭره قز ایشك آلدینه چغوب یورت قویوسینی

أیلهنه و آنده واق آقچهلر أرغتا. گویا بو، شونده صو صاقلی طورغان پریلرنڭ صدقهسی بولا ایمش. گریکلرنڭ بو عادتی پك اسکیدن و مجوسی وقتلرندن بیرلی قالمشدر. قز قویوغه آقچه أرغتوب اویگه کرگاچ کیاونڭ قولینه صو صالا. بونڭ ایچون کیاو آگارغه بولهکلر بیره. کیاو قز اوینده اوچ کون طوروب قوناق بولغاندن صوڭ قزنی کیاو یورتنه ایلتهلر. اول ایندی شونده یورت کشیسی بولوب اوزینڭ خدمتلرن ادا ایتارگه کریشهدر.

گریکلر بییرگه پك یاراتالر. آزغنه اکغایی کیلوب فرصت طابدیلر ایسه غایت زور هوس ایله بییرگه کریشهلر. عادتده بونلرنڭ بییوب کیفلانه طورغان وقتلری طوی زمانلرنده، بایراملرده و مای بایرامنده بولادر. بونلرنڭ الڭ سویگان بییولری «صورتو» اسمندهگی بر طانسدر. بونی بییگان وقتده بر برسینڭ قوللرندن طوتوب بر توکارهك دائره یاصیلر. بییوگه الڭ اوستا بولغان ایکیسی بونلرغه یول کورساتهلر، بییو کوینه موزیقه اوینالا. شوندن صوڭ بیوچیلر هر تورلی حرکتلر اجرا ایتارگه باشلیلر. بونلرنڭ بییولری پك ماطور و کوڭللی بولا.

یونانستاننڭ شرقنده «آطهلر» دڭزنده پك کوب آطهلر هم واق آطهچقلر واردر، که بونلرغه «جزائر مجتمعه» (آرخیپلوغ) دیلر. بو آطهلر صوزیلوب کیلگان یونانستان طاغلرینڭ دڭز آستنده قالغان قسملرندن عبارتدر. بونلرنڭ بعضیلرنده خلق طوره، بعضیلری ایسه بوشدر. بو آطهلرده طوروچی خلقلر ایگونچیلك ایله مشغول بولالر و بعض برلرندهگی طاغلردن تگرمن طاشلری، مرمر طاشلری قوبتاروب و طوغلغان ماتیریالرنی بویارغه کیته طورغان بر نوع آق بالچق حاضرلب صاتالر.

یونانستاننڭ صول یاغنده «یونان» دڭزنده یدی دانه آطهلر موجود بولوب بونلرنڭ الڭ مهمی «قورفو» آطهسیدر. بو آطه نباتاتغه باییدر. مونده فوق العاده خوش ایسلی افلیسون، لیمون، زیتون اورمانلری، یوزوم باغچهلری، قویی ایگونلکلر جایلوب یاتالر. «قورفو» آطهسی اوزینڭ

نباتاتی و الڭ باشلیچه زیتون مایی وبر نوع واق یوزومی ایله زور سودا ایته. شول یدی آطه‌نڭ «کفالونیا» اسمنده‌گی برسنده، عجایب خلقتدن، دنیانڭ باشقه هیچ بر یرنده بولمغان بر نرسه بار. شویله‌که: دڭز صووی ایکی زور چشمه صورتنده آیریلوب آطه‌نڭ اورته‌سنده‌غی غایت زور بر چوقور یرگه آغا، هم بو صو شول چوقوردن باشقه یرگه آغوب چقمایچه شونده یوغالادر. چشمه‌لرنڭ چوقورغه آغوب کرولری پك قوتلی‌در. حتی شول آغومغه یاصالغان ایکی زور تگرمننی ایله‌نده‌ره. شونڭ ایچونده بو تگرمنلرگه «دڭز تگرمنی» دیلر.

گریکلر خرستیان دیننده اولوب، روسلر کبی پراوصلاونی مذهبده‌درلر. اداره‌ٔ روحانیه‌لرینڭ باشنده پطریق (آرخیپسقوب) ویپسقوبلر طوره.

ترکیه قول آستندن روسیه یاردمی ایله قوتقارلغان یونانستان روسیه عائلهٔ حکمداریسینه قرداشلك جهتنچه‌ده مربوطدر. شویله‌که: حاضرگی یونان قرالینڭ زوجه‌سی - روسیه‌لی بیوك کناگینه اولغا قنسطنتینوڤنادر.

اداره جهتنچه بتون یونانستان ۱۳ ولایتکه بولینمش اولوب، بونلرده یپارخیالرغه و «اوپشچینا» لرغه بولنمشدر.

یونانستاننڭ کوب یرلرنده، وقتیله زور شهرلر بولغان اورنلرده شونلردن قالغان اسکی اثرلر بولونمقده‌در. گرچه بونلر خرابه حالنده اولوب، اولگی زینت وگوزللکلری بتمش ایسه‌ده کینه اسکی یونانیلرنڭ صنایع معماریه‌ده نه قدر ترقی ایتمش اولدقلرینی کورساتمکده‌درلر.

بو اسکی اثرخرابه‌لرینڭ هر قایوسنده، وقتیله فنون وصنایع‌ده همه مملکتلرگه معلملك ایتکان وبتون عالم مدنیت‌نڭ باشنده طورغان کچکنه یونان ملتی‌نڭ مڭلرچه یادکاری واردر.

یونانستاننڭ شهرلری پك کچکنه‌لردر. پایتخت اولان «آتینه» شهرینڭ ۱۳۰ مڭ، آنڭ اسکله‌سی اولان «پیره» نڭ ۴۲ مڭ، «پاتراس» نڭ ۴۰ مڭ، «قورفو» نڭ ۳۵ مڭ قدر نفوسلری واردر. «شیرا» «تر-

خاله» «زانطه» «لاریسا» بلده‌لریده یونانستاننڭ معروف شهرلرندندر. «آتینه» وقتیله اسکی یونانستاننڭ الڭ معروف ومعمور شهرلرندن ایدی. شول سببلی بونده پك کوب اسکی اثرلر وار هم بونڭ پك بای اولان موزه خانه‌سینه‌ده پك کوب قیمتدار اسکی اثرلر جیولمشدر. آتینه‌ده‌بر چوق مکتبلر وبر دارالفنون بار. «پاتراس» شهرینڭ تجارتی زور اولوب شول سببلی اول یونانستاننڭ الڭ مهم شهرلرندن صانالمقده‌در.

مترجم طرفندن :

یونانستاننڭ عسکری صلح وقتنده ۲۲ مڭ کشیدن عبارت اولوب، صوغش وقتنده بوننڭ مقداری یوز مڭگه قدر یته‌در . بونده هر سنه ۲۵ مڭ قدر یکت عسکرگه چاقریلسه‌ده کوبسی تورلی اُلگوتلر وخسته‌لکلر ایله قوتیله‌لر . آلنغانلر ینگده ۵۰-۶۰ پراسینتی قاچا. شول سببلی یونانستاننڭ عسکری کیره‌ك درجه‌گه یتمی. یوقسه بوننڭ دائمی عسکری ۵۰-۶۰ مڭ بولورغه وصوغشقه‌اوچیوز مڭ‌قدر چغارا آلورغه تیوش ایدی. ۱۸۹۷ نچی یلده یونانستان ترکیه ایله صوغشقان وقتده قورال آستینه یوز مڭ قدر عسکر جیدی وشوننڭ ۸۰ مگینی صوغش‌غه کرتدی . حاضرده شول وقتده‌غیدن کوب آلغه کیتمامشدر . بوننڭ جیاولی ، ۱۸ اسقادرون آتلی (۳،۶۰۰) و۷۷ باتاریا (۳۶۶ طوب) دن عبارتدر . یونانستاننڭ دڭز قوتی ضعیف اولوب بارلغی یکرمیلب اهمیتسز صوغش کیمه‌لرندن عبارتدر .

یونانستاننڭ اداره‌سی مشروطه اولوب کیڭ حقوقلی پارلامینتی واردر یونانستانده آقچه ، اولچاو وآورلق مقیاسلری فرانسز سیستمنده‌در . آقچه واحد قیاسیلری « دراخم » اولوب بر فرانقغه مساویدر . بر « دراخم » ۱۰۰ «لیپت» دن عبارتدر. ۱۹۰۸ نچی یلنڭ حسابنه کوره یونانستانده حکومتنڭ داخودی ۲،۴۴۲ میلیون ، حکومتنڭ بورچی ۷،۰۷۷ میلیون روبله اولوب کشی باشینه ۲۴ صوم داخود ، ۱۶۹ صوم بورچ توشه‌در . شول سببلی یونانستاننڭ امور مالیه‌سی فنا برحالده اولوب اجنبی دولتلر قونترولی آستنده‌در .